

5. »Lekcija ljubezni«

Ustanovitelj Opus Dei –
življenjepis sv. Jožefmarija
Escrivája.

7. Jun. 2019

[↗ Nazaj na kazalo](#)

Jožefmarija ni bil nikoli pozabljen pri uresničevanju sklepov, napravljenih v dneh duhovnih vaj. Na seznamu v Pamploni sprejetih odločitev je bilo prav skopo zapisano: **4) one; 5) opraviti disertacijo iz prava.**^[1]

Pričakovati bi bilo, da bodo vse zabeležke, povezane z žensko vejo,

zbrane v njegovih *Zasebnih zapiskih*; vendar je njegov apostolat med ženskami v Burgosu leta 1938 bežno omenjen le v dveh katarinah.

Carmen Munárriz, ki je bila hči generala Martína Morena, ena izmed sester Vicenteja Rodrígueza Casada in še nekatere prijateljice so sestavljale majhno skupino, za katero je oče duhovno skrbel. (***Imel sem študijski krožek za dekleta.***

Prihaja jih sedem, je zapisal v eni od katarin.)^[2] Z mislijo na kapelo, ki jo bodo uredili v Madridu, jih je Jožefmarija spodbujal, naj izdelajo mašna oblačila in oltarne prte kot dodatek k liturgičnim predmetom, ki jih je naročil v Pamploni:

Iz zaboja smo vzeli vse bogoslužne predmete, ki so nam jih izdelali v Pamploni, piše z navdušenjem. Zares so čudoviti. Sedaj bodo te moje hčere tabernakelj od znotraj oblekle s svilo.

[3]

Tiste dobrih namenov polne ženske bodisi niso prišle do članstva v Delu bodisi v tem niso vztrajale. A zaradi tega ni bila nič manjša očetova duhovna naklonjenost do njih, pa tudi ne do njegovih drugih hčera, ki so ostale v rdeči coni: Hermógenes, Antonia, Lola ... Celo skozi dušilo, ki ga je vsiljevala cenzura, je čutiti očetovo srce v njegovih besedah:

Še tole, se obrača na Isidora, ubogi starec je potrto zaradi malih vnukinj, ki jih je imel v Madridu. Povejte mu kaj o njih pa o babici in o tetah. Vedno se jih spominja z vso ljubeznijo!^[4]

Isidoro mu pripoveduje in marsikaj prikriva. Pove mu, da »so babica, strici in ostalo sorodstvo zelo dobro« in da so »najmlajše prav navdušene nad tem, da bi bile dedku v pomoč, ko bo prišel. Hermógenes še naprej dela družbo babici, in ker uživamo v lepem vremenu, hodita tudi na

sprehode.« Zamolčí pa novico, ki bi bila za očeta kruto boleča: »Od zadnjega bombardiranja Castellóna, ki je uničilo Provincialno bolnišnico, v kateri je bila Antonia, nismo prejeli od nje nobenih vesti več. Molíte zanjo.« To je Isidoro pisal tistim v svoji coni. (Kmalu je bila Antonia Sierra ponovno najdena: »Antonia je še vedno v Castellónu in je zelo vesela,« sporočajo očetu, »ker upa na skorajšnje srečanje z dedkom.«)^[5]

Tudi glede doktorske disertacije Jožefmarija ni izgubljal časa. Tistega znamenitega dne, ko se je takoj po prihodu v Burgos napotil v nadškofijski dvorec, da bi si uredil dovoljenje za službovanje, je bil prvi duhovnik, ki ga je srečal na ulici, Manuel Ayala, tajnik v semenišču, pred tem pa na papeški univerzi, znanec iz Madrida izpred mnogih let. Gospod Manuel mu je obljubil, da mu priskrbi gradivo za disertacijo.^[6] Bilo je očitno, da bo moral začeti znova,

saj so vsi papirji in zapiski raziskovanja o duhovniškem posvečevanju mesticev in kvarteronov v španskih kolonijah v Ameriki ostali v Študentskem domu Ferraz. Brez pretirane črnogledosti jih je lahko štel za izgubljene.

Odločil se je osredotočiti svojo tezo na nenavaden primer v zgodovini cerkvenega prava.^[7] Samostan Las Huelgas Reales, kak kilometer oddaljen od obrobja mesta Burgos, je ustanovil kralj Alfonz VIII. v 12. stoletju. Njegova posest je obsegala cerkev in kapele, prenočišča, notranja dvorišča in vrt. Po koridorjih in križnih hodnikih je korakalo več kot sto nun. V tistem samostanu so se poročali princi, tam so bili kronani kralji in tam je bilo pokopanih več vladarjev. Na čelu ustanove je bila opatinja, ki je imela pod svojo oblastjo dvanajst samostanov cistercijank v Kastilji in Leónu, gospodovala nad kakimi

petdesetimi kraji in vasmi, ter izvajala posebno civilno in kazensko jurisdikcijo. Opatinja je podeljevala beneficije, potrjevala spovednike, izdajala dovoljenja za pridiganje, poznala je civilne pravde in postopke na področju zakonskih zvez, pobirala je dajatve, izrekala izobčenja. Ta cerkvena dostojanstvenica je uživala izjemne privilegije. Kadar so v samostan na slovesen obisk prihajali kralji, je veljalo strogo pravilo, da vladar opatinji odstopi sedež, kot da bi bila njuna položaja na isti ravni.

Jožefmarija se je torej nameraval spoprijeti s takšnim zgodovinsko-kanonskim pojavom (s pravno obliko, ki v naši dobi nima kakšne posebne teže, saj so bile posebne jurisdikcije leta 1873 v Španiji ukinjene in je opatinja prešla pod oblast burgoškega škofa, s katerim je bil raziskovalec sedaj v tako dobrih prijateljskih odnosih). Kadar je imel med dvema potovanjema čas, je

Jožefmarija zahajal v samostan in dopoldan prebil zatopljen v debele knjige, foliante in svežnje, ki so mu jih prinašale knjižničarke. Z delom je začel zgodaj, kakor hitro sta Pedro in Paco odšla vsak na svoj urad, potem ko sta mu stregla pri maši. (Ko je prišel v Burgos, je nekaj mesecev večinoma imel mašo pri terezijankah ali v cerkvi sv. Klare poleg penziona. Nato je izmenično maševal včasih pri karmeličankah, včasih v stolnici. Daljše obdobje pa je mašo obhajal v cerkvi svetih Kozme in Damijana, na Marijinem oltarju z obilnim baročnim okrasjem. Ni odveč omeniti, da je bilo v tistem času v Burgosu več duhovnikov kot pa razpoložljivih oltarjev.)^[8]

Nekega dne – bilo je 6. junija, o tem smo že govorili – je šel po maši proti samostanu Las Huelgas, potopljen v rano na Gospodovi desni roki. Tisti teden ni mogel opraviti kaj dosti raziskovanja, saj je v torek ob treh

popoldne prejel jedrnato brzojavko s tremi besedami, ki mu jo je poslal Ricardo Fernández Vallespín: »ranjen, ne hudo«. ^[9] Brez obotavljanja se je z vlakom odpeljal proti Ávili, od tam pa v Carabanchel Alto na madridski fronti. Med potjo, ko je v domišljiji premleval negotovo telegramske besedilo, ga je moralo nadlegovati tisoč neljubih misli. Od kakih sto duš, ki so nekoč sestavljale veliko družino študentov v Ferrazu, jih je bilo že deset mrtvih. V Madridu so umrli: Eraso, Llanos, Gastaca, Suárez del Villar ... Na frontah so življenje izgubili Pepe Isasa in Jacinto Valentín Gamazo, oba člana Dela, ter Jaime Munárriz, študent medicine, eden izmed tistih prvih fantov, ki so prihajali v Porta Coeli. Ko ga je kuhala visoka vročina, je Jaime vpil in klical Jožefmarija. (Imena umrlih so bila mesečno zapisana v razposlanih Novicah. ***Kakšno skupino imamo v nebesih!*** ^[10] je

svojim domačim govoril
Jožefmarija.)

V soboto ob štirih zjutraj, po treh nočeh brez spanca, se je oče vrnil v Burgos. Nato je pisal Juanu Jiménezu Vargasu:

Ricardo? Čudež je, da ga ročna bomba, zaradi katere je bil ranjen, ni ubila. Ima vse polno ran po vsem telesu: prava tetovaža. Vendar pa so le tri ali štiri nekoliko resnejše, ampak ne hude [...]. Upam, da si kmalu opomore in da ne bo imel drugih posledic kot zgolj spomin na trenutek šoka.

Kako vznemirljivo je bilo videti Madrid tako od blizu! Bilo je skoraj – nič skoraj – kot bi bil v Madridu. Težko mi je bilo.^[11]

Zatem je o **nezgodi**, ki jo je utrpel Ricardo, sporočil Isidoru. Kako naj bi si oni v Madridu predstavljali, da je bil oče tako blizu? Boleče pa je to

bližino občutilo očetovo srce. Neki oficir, Ricardov tovariš, je duhovnika odpeljal na razgledno točko Carabanchel, od koder se je z daljnogledom topniške enote lahko sprehodil po Madridu.^[12]___

Zaradi tega, pripoveduje dalje Isidoru, je bil dedek dvojno potr: zaradi vnuka in ker je bil le šest ali sedem kilometrov oddaljen od svojega vnuka Álvara, katerega mu je prepovedano obiskati. Lahko pa si je s pomočjo čudovitega kukala ogledal hišo in vso okolico; in mogel je zahrepeneti, da bi bil tam, kamor ga vleče srce. Dejansko ga je v tistem trenutku od Álvara ločevala manjša razdalja kot pa takrat, ko je bil v umobolnici.^[13]___

Kako je oče koprnel, da bi mogel objeti vse člane svoje družine:

Toda posel je posel in te ločitve so potrebne. Kolikokrat bi se še pred prihodom v Francijo vrnil v svojo

deželo, če ne bi tega preprečil Jeannot! Bolje je, da sem prišel sem, saj si ni mogoče predstavljati, koliko dela je bilo opravljenega.^[14]___

Na frontah, kamor so bili poslani nekateri njegovi sinovi – Teruel ali sever Aragonije –, so se bίli krvavi boji. Marca 1938 se je začela nacionalistična ofenziva s ciljem doseči Sredozemlje, junija je bil zavzet Castellón. Potem se je sreča obrnila in v zadnjem tednu julija je bila sprožena silovita ofenziva republikanskih sil.^[15] Očetu je bilo v ponos, da se je prepustil ljubezni, ki ga je pripeljala vse do **prve bojne črte teruelske fronte**, da bi se srečal s Juanom.^[16] V tistih mesecih niso izdajali dovoljenj za odhod s fronte. Kaj pa, če bi postal častni vojaški kaplan, kot mu je pred časom predlagal general Orgaz, in bi na ta način lahko poskrbel za svoje ljudi?

[17]

Jožefmarija je napol uganil, da bi to prineslo velike težave, saj so centri za vojaško usposabljanje že imeli svoje kaplane. Glede možnosti imenovanja na mesto stalnega kaplana pa je on sam pojasnil pamplonskemu škofu, kako neugodno bi bilo zanj, če bi bil podrejen določeni vojaški enoti, saj bi tako izgubil svobodo do potovanj na druge fronte.^[18]___

Pamplonski prelat je povsem upravičeno menil, da je treba to vprašanje obravnavati neposredno z vojaškimi oblastmi. Tako se je porodila zamisel, da bi ga imenovali za vojaškopravnega svétnika, dodeljenega Nacionalni službi za cerkvene zadeve.^[19]___ V vsakem primeru je Jožefmarija želel, da to odobri msgr. Eijo y Garay, katerega je o zadevi že obvestil generalni vikar za reorganizacijo, Casimiro Morcillo. In da bi škofu olajšal presojo, mu je v razmislek podal nekaj svojih načel,

začenši s temeljnim: ***Moj poklic je biti stoođstotno duhovnik.***^[20]

Vtem pa se je zgodil nepozaben dogodek, s katerim se bomo nemudoma seznanili.

* * *

Na predvečer Ricardove ***nezgode*** je Jožefmarija izvedel, da se v burgoškem semenišču mudi Carmelo Ballester. Ta je bil urednik izdaje Nove zaveze, ki mu jo je v Pamploni podaril gospod Marcelino in katere besedilo je uporabljal na svojih duhovnih vajah. Dne 15. maja je bil posvečen za škofa v Leónu.

Slovesnosti se Jožefmarija ni mogel udeležiti, ker je bil na poti po aragonski fronti, je pa gospodu Carmelu v dar poslal srebrn pladenj z vgraviranim grbom novega škofa. ***(Darilo je skromno, vendar simpatično. Poleg tega si ga on zasluži ... četudi nas – zaenkrat! –***

ne razume, sporoča Joséju Maríi Albaredi.)^[21]

Gospod Carmelo je očeta povabil, naj preživi nekaj dni pri njem v njegovem leónskem dvorcu. León je ležal na pol poti med Burgosom in Santiagom de Compostela, tako da je Jožefmarija spričo svoje časovne stiske tankovestno preračunal dneve, zato da bi ubil več muh na en mah. Njegov namen je bil priti do apostolovega groba, **da bi pridobil jubilejni odpustek in prosil za vse svoje.**^[22] Po večstoletni tradiciji srednjeveških romanj h grobu Jakoba Starejšega so pobožni verniki prihajali po odpustke v svetem letu, ki je bilo vsakokrat, ko je 25. julij, god apostola in zavetnika Španije, padel na nedeljo. Jubilejno kompostelsko leto je bilo leto 1937, ki pa je bilo zaradi težkih vojnih okoliščin podaljšano do leta 1938.

Zvečer 15. julija je bil Jožefmarija v Leónu, kjer ga je **razvajal ta sveti gospod škof**, kot se je izrazil, ko je v škofijskem dvorcu pisal pismo svojim v Burgos in jih prosil za molitve:

Prosíte zame, naj me ta odpustek pri sv. Jakobu očisti in vname mojo dušo.^[23] Izpolnil je vse cilje

potovanja: z gospodom Carmelom je govoril o Delu; šel je na romanje z gospodom Eliodorom Gilom, župnikom, ki je strojno razmnoževal list Novice; spremljal pa ju je Ricardo, ki se jima je pridružil v Leónu 16.

Julija, na praznik Karmelske Matere Božje, ko je gospod Carmelo obhajal svoj god.

18. julija, potem ko je oče daroval mašo pri terezijankah, so šli vsi skupaj na postajo. Vlak jim je odpeljal pred nosom. Iz zagate jih je rešil gospod Eliodoro in najel taksista, farana iz svoje župnije, ki jih je z avtom odpeljal do kraja Veguellina de Órbigo, trideset

kilometrov iz Leóna, kjer so ujeli vlak proti Galiciji. Dogodek se je gospodu Eliodoru dobro vtisnil v spomin, ker je Jožefmarija zanj – zanj in za Ricarda – na poti od Leóna do Veguelline imel meditacijo. Peljali so se po rodovitni ravnini ob reki Órbigo, med polji z deteljo, sladkorno peso in hmeljem, ko so iz avtomobila zagledali črpalno kolo. Ob njem je po utrjeni krožni poti stopal osliček z zavezanimi očmi in črpal vodo, ki je obilno tekla po namakalnem jarku. Navdihnjen nad tem prizorom jima je duhovnik spregovoril o enoličnem, vztrajnem, na videz brezplodnem delu, ki pa je nujno potrebno za bujno rast na vrtu. Nato je priliko o osličku povzdignil na duhovno raven in jima kot temo meditacije ponudil misel o pomembnosti ponižne pokorščine: ***hoditi po začrtani poti z zavezanimi očmi, ko nas razsvetljuje notranja luč vere in vemo, da smo orodja v božjih rokah.***^[24]

V Santiagu so prenočili v penzionu La Perla. Naslednji dan, v torek, 19. julija, je oče maševal v kripti ob apostolovem grobu. Pri maši mu je stregel Ricardo. ***Kako živo se je tam spomnil na družino, na babico in teto Carmen in na strica Santija!*** (To piše Isidoru kot tolažbo za one v Madridu in druge člane Dela.)^[25]___

* * *

Po zabeležki z dne 6. junija (tisti o njegovem skrivnostnem zatočišču v rani na Gospodovi desni roki), ki sovpada s pismom Juanu Jiménezu Vargasu, nastopi v *Zapiskih* neobičajna dvomesečna praznina, prekinjena le z eno katarino, ki se začne s sledečim opozorilom: ***Torek, 2. avgust. Mislim, da si moram zapisati lekcijo o ljubezni, ki nam jo je včeraj dal Gospod.***^[26]___

Dogodek, ki je opisan obširno, vendar ne v celoti, je zagotovo tragičen. Gre za enega tistih

primerov, ki so neprizanesljivo vznemirjali Pedra Casciara do tolikšne mere, da je bil, kot sam pravi, »travmatiziran«. Takoj po očetovem povratku iz Santiaga, 20. julija, ga je Pedro obvestil, da so v času njegove odsotnosti iz Burgosa spraševali po njem na uradu podpredsednika vlade in da je nekaj dni pozneje v hotel prišel policaj, ki ga je poslal poveljnik Gallo s podpredsednikovega urada, ter naročil, naj se oglasi v palači Casa del Cordón, kjer je imel pisarno. Tja je šel Jožefmarija naslednji dan in poveljnik tajnik Primitivo Vicente Gallo je od njega zahteval informacije o Pedru Casciaru in o njegovem očetu. ***Podal sem mu vse informacije o fantu, pripoveduje Jožefmarija, in mu povedal, kar vem o dobrih dejavnostih njegovega očeta, čeprav je vodja republikanske levice v mestu Albacete ...***^[27]

Očitno je poveljnik Gallo prejel zelo resno obtožbo proti Pedru Casciaru, in sicer, da je bil njegov oče prostožidar, komunist in odgovoren, če že ne sokriv, za smrt mnogih desno usmerjenih ljudi v kraju Albacete ter da naj bi sin, prav tako aktiven komunist, prešel v nacionalistično cono zato, da bi vohunil v Orgazovem glavnem štabu. ^[28] (Poveljnik, ki je najprej govoril z generalom Orgazom in je od njega izvedel, da je zaupno delovno mesto v kabinetu, od koder so pošiljali šifrirana tajna sporočila, Pedro dobil na podlagi Jožefmarijevega priporočila, je nato duhovniku pojasnil vsebino ovadbe.)

Te izredno hude obtožbe bi bilo težko ovreči v sumarnem postopku pred vojaškim sodiščem. V resnici ni bil noben član Dela navzoč v kraju Albacete v času omenjenih dogodkov, obstajalo pa je na videz resnično ozadje na podlagi dejstev, saj je

gospod Casciaro še vedno vršil politično funkcijo. Ovadba je bila vložena že tretjič, zato je bilo treba stvar čim prej razčistiti. Tožnika sta bila gospod in gospa Bermúdez, mož in žena. Poveljnik Gallo je zato Jožefmariju svetoval, naj ju obišče, da bi našli način, kako zadevo pomiriti.^[29]—

Družina Bermúdez je izhajala iz srednjega sloja mesta Albacete, se pravi iz razreda zemljiških posestnikov, industrialcev in uradnikov. Kmalu po razglasitvi republike se je gospod Jorge Bermúdez, pristaš desne struje, zaposlil na davčnem uradu v Albaceteju, medtem ko je bil gospod Casciaro, gimnazijski profesor, bojevit levičar. Med njima ni bilo ne stikov ne kakršnekoli osebne sovražnosti. Bermúdezovi so imeli ugleden družbeni in gmotni položaj ter stanovali skoraj nasproti doma družine Casciaro. Toda okrog leta

1934 so doživeli finančni zlom, zato so morali svoje imetje prodati na javni dražbi in se preseliti v drugo mesto. Leta 1936 so se nastanili v Burgosu in v trenutku obtožbe je bil gospod Jorge zaposlen kot upravitelj posestev in zemljiških prispevkov na davčnem uradu, kar je bil ugleden in vpliven položaj. Po naključju sta se nekaj dni poprej na neki burgoški ulici iz oči v oči srečala Pedro in Bermúdezova soproga, gospa Teresa Gallego. To je vzbudilo presenečenje in neugodje na obeh straneh.

Zadnjikrat sta se videla na dražbi, na kateri so prodali nekaj stanovanjske opreme, preden so zapustili Albacete. Pedro se je spomnil, da je takrat kupil lesteneč, viteški oklep in nekaj sabelj, pri čemer se je z gospo Bermúdez pogajal za ceno.^[30]___

Dogovorili so se, da bodo v ponedeljek, 1. avgusta, ob isti uri, vendar ločeno, v parih, obiskali moža in ženo. Tako se je ob desetih

dopoldne oče v spremstvu Joséja Maríe Albarede odpravil v pisarno gospoda Bermúdeza, medtem pa sta šla Pedro in Miguel Fisac, ki je bil tisti dan v Burgosu na dopustu, obiskat soprogo. Še na ulici, preden je vstopil v poslopje davčnega urada, je oče molil ***k svetemu angelu varuhu gospoda, ki ga je šel obiskat, k angelu Joséja Maríe in k Urarčku, da bi pogovor čim lepše potekal.***^[31]

Gospod Bermúdez ju sprejme v svoji pisarni. Spočetka se razburi, tako da ga mora duhovnik spomniti, da sta se prišla ***dostojno in krščansko pogovoriti o tej nadležni zadevi.*** Najprej, kako je mogoče, da njegova žena obrekljivo trdi, da je videla Pedra zganjati propagando Ljudske fronte v kraju Albacete v času volitev leta 1936, če pa je bil Pedro takrat v Madridu v Študentskem domu Ferraz?

– Ne verjamem, da bi mu Gospod naklonil vsepričujočnost zato, da bi delal zoper njegovo Stvar, pripomni Jožefmarija.

Za hip se v uradnikovem spominu zariše bežna podoba, v kateri nastopata dva otroka, njegov mlajši sin Rafael in Pedrito, ko se okrog leta 1929 skupaj vračata domov s svojih skavtskih pohodov:

– Res je, da je bil »Pedrito« priden otrok ..., toda zdaj je mož in mogoče je, da je zaradi izdajstva prišel sem v dogovoru s svojim očetom ..., ki je rdeč!

Duhovnik ga ponovno vzame v bran:

– Jaz sem s »Pedritom« v stiku dan na dan, odkar je postal »mož«, in odgovarjam zanj. Kar trdi vaša žena, je laž, z vsem spoštovanjem do nje.

Gospod Bermúdez se ne pusti prepričati. Vztraja. Ponovi svoje

obtožbe zoper gospoda Casciara. Trdovratno zavrača kakršnokoli olajševalno pričevanje:

– Namesto da so jih zaprli, bi jih morali postreliti, ko je bil Albacete še naš!

V globoki božji navzočnosti mu mirno in brez dviganja glasu duhovnik zagotovi, da bi **za Pedra dal roko v ogenj**.

– Opekli se boste, ga posvari uradnik. Upam, da to ne bo na počasnem ognju, pripomni porogljivo.

Ampak kako si drzne njemu, duhovniku, ki Pedra dobro pozna, reči, da fant ni dober kristjan, dober študent in dober Španec?

– Če je tako, bomo hvaležni Bogu in bom vesel, prizna nejevoljno gospod Bermúdez, ki ni prav nič praznično razpoložen in začenja kazati skrajno hladno nestrpnost.

– Ampak vi bi izmed vsakih sto Špancev pustili samo tri! ugovarja duhovnik.

– Tako je treba storiti, odvrne Bermúdez neomajno, drugače ne bomo dosegli ničesar.

Duhovnik obsodi nizkotnost tovrstnega mišljenja in tistemu človeku predoči številne dolgove, ki jih bomo morali poravnati na sodni dan, do katerega morda ni več daleč. Kaj pa, če bi Gospod še istega dne od njega terjal obračun o tem, kar je nameraval storiti? A tudi na ta način Jožefmariju ni uspelo omiliti srca tistega moža, ki je z maščevalno trdovratnostjo ponavljal:

– Oče in sin morata plačati.

– To ni krščansko. Vi bi poslali v pekel svetega Avguština.

– Oče in sin morata plačati, je vztrajal gospod Bermúdez.^[32]___

(Pogovor se je odvil znotraj meja spodobnosti. Segli smo si v roke in se razšli, je zapisano v katarini.)

Oče je molčeč in potrto odšel iz Bermúdezove pisarne, presunjen zaradi trde in neizprosne drže, od katere uradnik ni odstopil do zadnjega trenutka. »Šel je po stopnicah navzdol v veliki zbranosti, s skoraj zaprtimi očmi, in kakor bi na glas razmišljal, dejal: Jutri ali pojutrišnjem bo pogreb.«^[33] Nato je šel o pogovoru povedat poveljniku Gallu.

Tačas sta Pedro in Miguel razpravljala z Bermúdezovo soprogo pri njej doma, na Trgu Primo de Rivera. Pogovor ne bi mogel biti bolj trpek. Gospa se je spravila na Pedra. Imela je dva sinova, enega od njiju na fronti. Je bilo prav, da medtem ko onadva tvegata življenje, on bogato živi v zaledju in vohuni za rdeče? Da bi obranil Pedra, je vmes posegel

Miguel. Razvnel se je žolčen prepir. Padale so žaljivke in prisegla jima je, da iz ovadbe, ki jo je vložil njen mož, ne bo odvzela niti črke. Pedro se je ves pobit odpravil nazaj na urad Los Pisones.

(Pogovor fantov z gospo, piše v Zapiskih, je bil strašen: sinu je celo dejala, da bi »njegovemu očetu storila vse hudo, kar bi ga bila zmožna«.)^[34]

Zamišljen in brez besed je oče kósil v Miguelovi družbi. Nato sta šla gor v hotelsko sobo. Duhovnik je bil še naprej zatopljen vase, dušo mu je razjedala ena sama stvar. **Popoldne mi je večkrat prišlo na misel, je zapisal pozneje, da se bo tisti družini zgodila nesreča. Pomislil sem na sina, ki ga imata na fronti.** Sedeč na enem od pletenih naslonjačev v razglednem prostoru, s pogledom, izgubljenim v molitvi, je začutil notranji vzgib in rekel

Miguelu: *Jutri ali pojutrišnjem bo ta gospa imela pogreb. Treba ji bo izreči sožalje.*^[35]_____

Sredi popoldneva, se nadaljuje poročilo, sva šla Miguel in jaz malo ven. Kot je v Burgosu navada, je bila na nekem vogalu obešena osmrtnica. Pripadala je gospodu, ki sva ga dopoldne obiskala José M. in jaz. Ušlo mi je: »Razumel sem, da bo to sin.« Miguelito je prebledel: »V trenutku, ko je ta človek umrl, ste vi to rekli.«

Zanj sva zmolila sveti rožni venec in danes sem za njegovo dušo daroval mašo. Ne bom sodil vnaprej. Zaupam, da je to objektivno in neizpodbitno dejstvo za nas zgolj lekcija ljubezni.

Nikoli še nisem v tolikšni meri videl svoje bede kakor v teh trenutkih.^[36]_____

V poznih popoldanskih urah se je Pedro vrnil iz vojašnice Los Pisones. V hotelu mu je oče – prizadevajoč si,

da ga ne bi preveč vznemiril – povedal o dopoldanskem obisku pri gospodu Bermúdezu in o njegovi nenadni smrti kmalu zatem, saj sta z Miguelom videla njegovo osmrtnico pri cerkvi Matere Božje milosti. Ko je Pedro slišal novico, ga je obšla nenavadna slabost. Noge ga niso več držale in zvrnil se je na očetovo posteljo v ozadnjem delu sobe. Jožefmarija ga je s tihim glasom skušal pomiriti glede smrti gospoda Bermúdeza, kajti »v duhu je bil prepričan, da se je Gospod usmilil njegove duše in mu naklonil poslednje kesanje, ter še dodal, da odkar je odšel iz njegove pisarne, ni prenehal moliti zanj in za njegove otroke«. ^[37]

Ko si je opomogel, mu je oče naročil, naj se vrne v vojašnico in prosi poveljnika Martosa iz kabineta za šifriranje za tri ali štiri dni dopusta, da bi šel s svojim stricem v Bilbao, češ da je telesno izčrpan. Na poti tja

je šel Pedro mimo cerkve Matere Božje milosti in se je lahko na lastne oči prepričal, da je bilo na tamkaj obešeni osmrtnici zapisano ime Jorge Bermúdez. Poveljnik Martos je moral biti o tem, kar se je zgodilo, že obveščen. Po naravi je bil rahlo vraževeren človek. Brez težav mu je odobril dopust: »Seveda, Casciarito, pojdi se spočit. Dobro veš, da sem te vedno cenil. Saj nimaš nič proti meni, kajne?«

»Še istega večera sem se odpravil v Bilbao,« pripoveduje Casciaro. »V Bilbau sem se v tistih dneh polagoma pomiril, vendar me je to pretreslo za vse življenje.«^[38] (Te besede je zapisal leta 1979.)

* * *

Vase zatopljen, zbran v molitvi, kakor v nekem drugem svetu je bil oče od trenutka, ko sta zapustila Bermúdezovo pisarno. Spomnimo, da se mu je to pripetilo že ob drugih

priložnostih: ***tisto sanjanje v budnosti, ki mi včasih daje spoznati prihodnje in daljne reči,*** tako nam to opiše.^[39] Intimen odnos z Gospodom, izredni nadnaravni pojavi – razsvetljenja, notranji izreki, dar solzá, razločevanje duhov, pomoč Device Marije in angelov varuhov – so bili v njegovem življenju nekaj običajnega. Jožefmarija je bil tako vajen Gospodovih posegov, da je ostal miren, brez prenagljenih sodb ob pogledu na lastno bedo, ter iz vsega tega ni izluščil drugega poduka kot zgolj ***lekcijo ljubezni.***^[40]

Ko bralec počasi prebira in premišljuje katarino o dogodkih, ki so se zgodili 1. avgusta, je lahko presenečen nad umirjenim Jožefmarijevim odzivom. Ni moglo biti drugače, upoštevajoč njegove globoke in obilne izkušnje o tem, kako Bog ravna z ljudmi. V nasprotju z vedro očetovo držo je vse okrog njega tako ali drugače prevzel

strašen nemir ob tem, kar se je zgodilo z gospodom Bermúdezom. Ustanovitelj pa je medtem povsem naravno nadaljeval svoj tek kontemplativnega življenja sredi sveta, dela in dnevnih opravil ter odmevov tega pretresljivega dogodka.

Ko si поблиže ogledamo pripetljaj, s katerim imamo opravka – enega izmed mnogih izrednih dogodkov v njegovem življenju –, se nam ponujata dva vidika. Prvi je pretresljiv in dramatičen. Drugi je odrešilno očiščujoč. Zaskrbljujoče je, ko človek svoje misli osredotoči na neizprosno izvršitev strašne napovedi. Dobrodejno pa nanj deluje, ko se zave, da ga varuje vseмогоčna oblast našega Očeta Boga. V prvem primeru je poudarjen dar prerokovanja. V drugem izstopa ljubezen.

Žareči dotik božjega prsta je gotovo žgoč, vendar istočasno ozdravlja. Zato je v božjih posegih, ki so bili pogosto boleči, ustanovitelj videl očetovsko **božanje in ljubkovanje**, kar je velikokrat segalo onkraj človeškega umevanja, vselej pa je bilo odrešujoče. Ker je bil takšnih nadnaravnih ukrepov že vajen, je Jožefmarija dogodek v Burgosu označil kot **lekcijo ljubezni**: Bog je prišel zavarovat svoje ljudi.

Ustanovitelj se v svojih *Zapiskih* vzdrži tega, da bi kogarkoli obsojal. V nekem pismu, napisanem naslednji teden, 11. avgusta, pa je z njegovim peresom zabeležena tolažbe polna izkušnja: **Bog ve veliko in – vedno! – ravna ljubeznivo.**^[41]

Po vrnitvi iz Bilbaa je Pedro Casciaro 17. avgusta na ulici srečal enega od sinov gospoda Bermúdeza, ki je bil pehotni nadporočnik. »Ko sva se poslavljala,« piše očetu 18. avgusta, »sem ga vprašal, ali ga je res doletela

tista nesreča. Rekel mi je, da se je zgodilo v pisarni, skoraj neopazno, ko se je njegov oče pogovarjal z nekim sodelavcem. Zdi se, da je šlo za angino pektoris. Izrekel sem mu sožalje.« Z obratno pošto iz Vitorie so Pedro, Paco in José María v Burgosu prejeli očetovo pismo s skrivnostnim pripisom in preprosto opazko: ***Tole v zvezi s sinom tistega gospoda me ne čudi, kajti Bog zna stvari opraviti dobro. Res je Oče!***^[42]

Prejšnjim novicam pridoda Pedro Casciaro še nekaj skopih, a ključnih potez. Kljub temu da je bilo to doživetje tako strašno zaskrbljujoče, kronist ne sme zamolčati podrobnosti. Le nekaj tednov po smrti gospoda Jorgeja, se je ubil njegov sin, letalec. Ko je Pedro očetu sporočil žalostno vest, je ta mukoma pripomnil: ***Na neki način je bilo to pričakovati ... môli zanj. Tudi jaz bom.***

»Nekaj dni pozneje,« pripoveduje Casciaro, »sem v jezuitski cerkvi srečal vdovo gospoda Jorgeja. Ko sem se zavedel, da je bila ona, sem skušal čim bolj neopazno zapustiti cerkev, vendar me je videla. In zazdelo se mi je, da me je pogledala z nežnostjo v očeh.«^[43]

↗ Naslednje poglavje

↗ Nazaj na kazalo

^[1] Prim. *Zapiski*, št. 1445, 23. 12. 1937.

^[2] *Prav tam*, št. 1575, 5. 6. 1938. V pismu Isidoru Zorzanu pa pravi: ***Tedensko imam govor za skupino deklet, med katerimi je dejavna Vicentínova sestra Amparito*** (Pismo iz Burgosa, EF-380801-1).

^[3] Pismo iz Burgosa Joséju Maríi Albaredi, EF-380504-1.

[4] Pismo iz Burgosa Isidoru Zorzanu Ledesmi, EF-380118-1.

[5] Isidorova pisma ustanovitelju, 3. 3. 1938, in pribežnikom v honduraškem poslaništvu, 10. 4. 1938 in 12. 5. 1938 (IZL, D-1213, 327, 370 in 354). Bolnica je bila naposled sprejeta v Nacionalni sanatorij Estivella: prim. Isidorovo pismo Enriqueju Espinósu Raduánu, 14. 6. 1938 (IZL, D-1213, 372).

[6] Prim. *Zapiski*, št. 1479, 10. 1. 1938.

[7] Prim. Jožefmarija Escrivá, *La Abadesa de las Huelgas. Estudio teológico jurídico*, Madrid 1944, str. 33.

[8] Prim. Pedro Casciaro Ramírez, *op. cit.*, str. 170–171.

[9] Prim. Ricardo Fernández Vallespín, RHF, T-00162, str. 41; Francisco Botella Raduán, RHF, T-00159/1, str. 72.

[10] Prim. RHF, D-03691; *Zapiski*, št. 1461, 2. 1. 1938. V Novicah so navedena imena: Carlos Aresti, Zapico, Juan Antonio Mas y Sánchez, Antonio Alfonso Ochoa, Jaime Munárriz, Gil de Santibáñez, A. Costilla Sandoval, F. Mendieta Larrea, Diego Chico de Guzmán, Rafael Moreno, Manolo Isasa ...

[11] Pismo iz Burgosa, EF-380611-2.

[12] »Od tam je lahko skozi vojaški daljnogled opazoval napol porušeno hišo na Ulici Ferraz 16.« Prim. Ricardo Fernández Vallespín, RHF, T-00162, str. 41.

[13] Pismo iz Burgosa Isidoru Zorzanu Ledesmi, EF-380612-1.

[14] *Prav tam*.

[15] 24. julija se je začela republikanska ofenziva, ki je privedla do tako imenovane »bitke na reki Ebro«, najhujše in ene od

najdaljših bitk v vsej vojni – trajala je vse do 16. novembra. V mesecu oktobru je bil spor tik pred dodatnim zapletom zaradi izbruha spopadov ob sudetski krizi, ko je Hitler izvajal pritisk na Češkoslovaško. Mesec dni po nacionalističnem protinapadu na Ebru, 23. decembra 1938, se je začela splošna ofenziva nacionalističnih enot na Katalonijo.

[16] Pismo iz Burgosa msgr. Santosu Moru Brizu, EF-380607-2.

[17] Prim. Pismo msgr. Marcelinu Olaechei Loizagi, EF-380607-3.

[18] *Prav tam.*

[19] Pismo monsinjorja Marcelina Olaechee Loizage, 13. 6. 1938, RHF, D-15219.

[20] Pismo iz Burgosa msgr. Leopoldu Eiju y Garayu, EF-380807-1. Odgovora gospoda škofa dolgo časa ni bilo, zato je na prigovarjanje Nacionalne

službe za cerkvene zadeve 4. oktobra pisal gospodu Casimiru Morcillu: ***Hvaležen ti bom, če boš tako prijazen, da povprašaš našega gospoda škofa in mi sporočiš njegovo mnenje, ki se ga bom slepo držal*** (Pismo iz Burgosa, EF-381004-1).

[²¹] Pismo iz Burgosa Joséju Maríu Albaredi, EF-380429-1; tudi *Zapiski*, št. 1423, 19. 12. 1937; in Pismo iz Zaragoze msgr. Carmelu Ballesterju Nietu, EF-380223-1. Gospod Carmelo mu je predtem podaril nekaj knjig.

[²²] Pismo iz Burgosa Juanu Jiménezu Vargasu, EF-380611-2.

[²³] Pismo iz Leóna članom Dela v Burgosu, EF-380716-2.

[²⁴] Prim. Eliodoro Gil Rivera, RHF, T-07987, str. 10, in *Sum.* 7766.

[²⁵] Pismo iz Burgosa Isidoru Zorzanu Ledesmi, EF-380801-1. O jubileju: list

Novice, avgust 1938: RHF, D-03691. V tem zadnjem dokumentu je rečeno, da mu je pri maši v kripti stregel neki profesor – tako je oče ljubkovalno klical Ricarda. Oče ponovno spregovori o Ricardu v nekem drugem pismu, poslanem iz Vitorie avilskemu škofu, msgr. Santosu Moru Brizu (EF-380803-1).

[26] *Zapiski*, št. 1577.

[27] *Prav tam*.

[28] Prim. Pedro Casciaro Ramírez, *op. cit.*, str. 160.

[29] Prim. *Zapiski*, št. 1578, 2. 8. 1938.

[30] Prim. Pedro Casciaro Ramírez, *op. cit.*, str. 159.

[31] *Zapiski*, št. 1579, 2. 8. 1938.

[32] Prim. *prav tam*, št. 1579 in 1580, 2. 8. 1938; prim. tudi Pedro Casciaro Ramírez, *Sum.* 6410, in *op. cit.*, str.

161–162; in Francisco Botella Raduán, RHF, T-00159/1, str. 78.

[³³] Pedro Casciaro Ramírez, *op. cit.*, str. 162; Álvaro del Portillo, *Sum.* 904; Francisco Botella Raduán, RHF, T-00159/1, str. 78. Pričevanji Joséja Maríe Albarede in Miguela Fisaca sta posredno ohranjeni preko Pedra Casciara in Francisca Botelle, ki sta z njima govorila tistega dne. Pisec tega življenjepisa je v štiridesetih letih slišal tudi ustno poročilo o teh dogodkih, ki sta ga podala Miguel Fisac in Francisco Botella.

[³⁴] *Zapiski*, št. 1581, 2. 8. 1938.

[³⁵] *Prav tam*, št. 1582, 2. 8. 1938; Francisco Botella Raduán, RHF, T-00159/1, str. 78.

[³⁶] *Zapiski*, št. 1582, 2. 8. 1938. V tistem času je bila navada, vsaj po mestih Kastilje in Leóna, da so smrt kakega človeka naznanili z napol odprtimi vhodnimi vrati domače

hiše, kjer so pustili nekaj pol papirja za sožalne podpise. Poleg tega so še pred objavo v krajevnem časopisju obešali osmrtnice na izložbena okna, zidove in vrata. Jorge Bermúdez je kmalu po enajsti uri v svoji pisarni umrl zaradi srčne kapi. Če so bile osmrtnice s kratkim besedilom sestavljene v prvih popoldanskih urah, je povsem mogoče, da so bile ponekod razobešene že pred četrto uro.

José María Laborda, načelnik burgoškega davčnega urada, je 24. septembra 1975 na prošnjo, ki sta jo vložila Pedro Casciaro in arhitekt Juan Lahuerta, v svoji pisarni sklical srečanje z nekaterimi uradniki, ki so službovali v času smrti gospoda Bermúdeza, 1. avgusta 1938, z namenom, da bi podal nekaj pojasnil. V mrliškem listu Župnije sv. Lovrenca v Burgosu (mrliška knjiga, 11. zvezek) piše, da je bilo truplo gospoda Jorgeja Bermúdeza

cerkveno pokopano 2. avgusta 1938 in da je umrl »naravne smrti prejšnji dan popoldne na svojem domu«.

Zapis o pokojniku v civilnem registru (3. oddelek, 14. knjiga, list 263) pa pravi: »Umrl na svojem domu včeraj (1. avgusta) ob dvanajstih in trideset minut zaradi angine pectoris.«

Glede smrti je bilo ugotovljeno, da je kljub zapisu v mrliški knjigi, gospod Bermúdez umrl v svoji pisarni in so ga potem odpeljali na dom. Pred smrtjo je imel nekoga na obisku. Po koncu srečanja je nekdo sporočil: Gospod Jorge se počuti slabo. Pristopili so kolegi in videli, kako se je z roko prijel za glavo in težko sopel. Trajalo je kakšno minuto. Položili so ga na preprogo in kmalu zatem se mu je na pleši pojavil rdečkast madež. Star je bil enainpetdeset let.

Poročen je bil s Tereso Gallego, imel je tri otroke, hčer in dva sinova. Eden

je umrl v letalski nesreči, ker se je letalo zapletlo v kable nad reko Arlanzón v Burgosu. Drugi je umrl v bolnišnici (prim. Pedro Casciaro Ramírez, *op. cit.*, str. 162–164).

^[37] *Prav tam*, str. 163; prim. tudi Pedro Casciaro Ramírez, *Sum.* 6410; Álvaro del Portillo, *Sum.* 904. Kot pripoveduje Paco Botella, je oče, ko je videl osmrtnico, dejal: »Mislil sem, da bo pokojnik eden od sinov tega gospoda, tisti, ki je na fronti« (Francisco Botella Raduán, RHF, T-00159/1, str. 78). Gre za isto opazko, ki jo navaja v katarini št. 1582:
Razumel sem, da bo to sin.

^[38] Pedro Casciaro Ramírez, RHF, T-04197, str. 107.

^[39] *Zapiski*, št. 1600, 17. 7. 1939. Ob neki drugi priložnosti opisuje svojo izkušnjo: ***V Burgosu, pred zavzetjem Madrida, sem podrobno videl, kaj bomo tam našli. Bilo je kakor sanje, vendar sem bil buden.***

Tako sem izvedel [...] (prim. prav tam, št. 1598). V neki drugi katarini pa pravi: Ko sem stopil iz Samostana sv. Elizabete, me je brez lastnega prizadevanja obšla misel, da bo cerkev požgana [...]; prim. prav tam, št. 1620, 24. 8. 1940.

Precej drugačen pa je potek poučnih sanj, na primer kot je opisano v katarini z dne 12. decembra 1935: ***Pred nekaj dnevi sem Gospodu pri sveti maši govoril: »Reci mi kaj, Jezus, reci mi kaj.« In kot odgovor sem jasno videl sanje, ki sem jih sanjal prejšnjo noč, v katerih je bil Jezus zrno, zakopano in na videz razkrojeno, ki je pozneje postalo obilen in rodoviten klas. In razumel sem, da je ta in ne druga moja pot. Dober odgovor! (prim. prav tam, št. 1304).***

^[40] ***Prav tam, št. 1577 in 1582, 2. 8. 1938. V neki drugi katarini je omenjen tisti primer ljubezni, bolje***

rečeno, lekcija Gospodove ljubezni v Burgosu (prim. prav tam, št. 1600, 17. 7. 1939).

[41] Pismo iz Ávile članom Dela v Burgosu, EF-380811-1.

[42] Pismo Pedra Casciara Ramíreza, 18. 8. 1938; in Pismo iz Ávile članom Dela v Burgosu, EF-380819-2.

[43] Pedro Casciaro Ramírez, *op. cit.*, str. 164.

Andrés Vázquez de Prada

© Fundación Studium

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sl-si/article/5-lekcija-ljubezni/](https://opusdei.org/sl-si/article/5-lekcija-ljubezni/) (9. Apr.
2025)